

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ
ΣΑΡΜΑΣ

Του Παναγιώτη
Δανιά

Κατάφερε να αποχωρήσει από το Δικαστήριο που υπηρέτησε έχοντας την εκτίμηση των συναδέλφων του για το σημαντικό οργανωτικό και νομολογιακό έργο που επιτέλεστηκε

Ο δικαστικός των μεγάλων αλλαγών

Ένα πρόσωπο που θα δικαιολογούσε αυτόν τον τίτλο για τη χώρα μας, κατά το έτος 2023, είναι κατά τη γνώμη μου ο κ. Ιωάννης Σαρμάς, μέχρι τώρα Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο κ. Σαρμάς άσκησε τα καθήκοντα του υπηρέσιακού Πρωθυπουργού, ως ο αρκαιότερος Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου, σύμφωνα με τη σχετική συνταγματική επιταγή, κατά το διάστημα από την προκήρυξη των βουλευτικών εκλογών της 21ης Μαΐου και 25ης Ιουνίου 2023, έως τον σχηματισμό της νέας Κυβέρνησης, γινόμενος, έτσι, ο πρώτος υπηρέσιακός Πρωθυπουργός προερχόμενος από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Πέρα από την επιτυχή άσκηση των καθηκόντων αυτών, ο κ. Σαρμάς κατάφερε να αποχωρήσει από το Δικαστήριο που υπηρέτησε έχοντας την εκτίμηση των συναδέλφων του για το σημαντικό οργανωτικό και νομολογιακό έργο που επιτέλεστηκε επί των ημερών του, με τη συνδρομή όλων βέβαια των Δικαστών του ίδιου Δικαστηρίου, σε μια περίοδο μεγάλων αλλαγών, με την εισαγωγή νέου Κώδικα Δικονομίας και υπό το βάρος της ύπαρξης μεγάλου αριθμού εκκρεμών συνταξιοδοτικών διαφορών, προερχομένων από ένα δύσκολο δημοσιονομικό παρελθόν της περιόδου των Μνημονίων. Η παρουσία του κ. Σαρμά, ως Προέδρου και το πνεύμα συνεργασίας που υπηρέτησε, επιπρεσμένως και από τη μεγάλη προώθηση του στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, συνέβαλε και στη μεγαλύτερη θελεκτικότητα του Δικαστηρίου στους νέους αποφοίτους της Διοικητικής Κατεύθυνσης της Εθνικής Σχολής Δικαστών.

Εξίσου σημαντικό είναι, κατά τη γνώμη μου, και το συγγραφικό έργο του κ. Σαρμά, εκτεινόμενο στην ανάπτυξη και κριτική παράθεση, μεταξύ άλλων, νομολογιακών δεδομένων του Συμβουλίου της Επικρατείας, του ΕΔΔΑ, του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ κ.ά. Προσωπικά, ξεχωρίζω την έκδοση «Η Ένωση δικαίου» που αφορά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία απευθύνεται σε νομικούς, ακόμα και χωρίς ειδικευση στο ενωσιακό δίκαιο, χωρίς αυτό να μειώνει την αξία του και για τους ειδικούς.

Θεωρώ ότι προσωπικότητες όπως ο αγαπητός κ. Πρόεδρος θα αποτελούν πάντοτε παράδειγμα και για τους νεότερους συναδέλφους για επιτυχή δικαστική και εν γένει επιστημονική εξέλιξη.

Ο κ. Παναγιώτης Δανιάς είναι εφέτης Δ.Δ., πρόεδρος του ΔΣ της Ένωσης των Διοικητικών Δικαστών.

ΜΟΥΣΗΣ
ΕΛΙΣΑΦ

Ο δήμαρχος που «γκρέμισε τα τείχη»

Στις 17 Φεβρουαρίου 2023 απεβίωσε ο Μωυσής Ελισάφ, ο πρώτος εκλεγμένος εβραϊός δήμαρχος στην Ελλάδα. Δεν ήταν μόνο η πόλη των Ιωαννίνων που θρήνησε τον δήμαρχό της και έναν εκλεκτό καθηγητή Παθολογίας αλλά όλη η Ελλάδα, με την Πρόεδρο της Δημοκρατίας να περισταται στην κηδεία του. Ήταν ένας από τους τελευταίους εκπροσώπους μιας ακμαίας κοινότητας που αφανίστηκε στο Ολοκαύτωμα και οι γονείς του ήταν από τους ελάχιστους που επέζησαν. Ο Ελισάφ διέθετε πλούσια παιδεία και διεθνές όραμα. Βοήθησε την πόλη των Ιωαννίνων να συμφιλιωθεί με το παρελθόν της και να ατενίσει το μέλλον ως ανοιχτή και συμπεριληπτική πόλη. Στον αντιποδο του Σαρμπέθα Καμπιλή (κεντρικό πρόσωπο της εβραϊκής κοινότητας που γνωρίσαμε από τον Δημήτρη Χατζή) κατάφερε να γκρεμίσει τα τείχη της μικρής πόλης και να αναδείξει το πολιτοπολιτισμικό της παρελθόν ως εφελτήριο για το μέλλον καθώς ήταν πρωτεργάτης της έναρξης της απευθείας αεροπορικής σύνδεσης των Ιωαννίνων με το Τελ Αβιβ. Ο Ελισάφ επιπλέον όχι μόνο για αυτά που έκανε αλλά και για όσα συμβόλιζε.

Η εκλογή του στον δημαρχιακό θώκο αποτέλεσε διεθνές γεγονός και χαιρετίστηκε από τον διεθνή Τύπο, δεν κατάφερε όμως να ολοκληρώσει τη θητεία του. Κάτι που άφησε ανεκπλήρωτο ήταν να δοθεί το όνομα της Rae Dalven σε οδό των Ιωαννίνων, της Εβραίο-Γιαννιώτισσας, όπως τη χαρακτήριζε ο Κατσιμπαλιν στην αλληλογραφία του με τον Σεφέρη. Η Dalven, εγκατεστημένη στην Αμερική από τις αρχές του εικοστού αιώνα, ήταν από τους πρώτους που μετάφρασε Καβάφη στα αγγλικά και έγραψε ένα βιβλίο για τους Εβραίους των Ιωαννίνων. Μαζί με τον Ελισάφ και άλλους Ρωμανιώτες Εβραίους εντός και εκτός Ελλάδας επιβεβαιώνουν τη διαρκή διεθνή και δυναμική παρουσία της εβραϊκής κοινότητας των Ιωαννίνων και την πνευματική της προσφορά. Ο Ελισάφ ήταν ένας διανοούμενος δήμαρχος και γενναίωδρος άνθρωπος που έδωσε την ευκαιρία στην πόλη των Ιωαννίνων να δείξει ότι μπορεί να υπερβεί τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις. Δυστυχώς ήταν από τους τελευταίους εκπροσώπους μιας κοινότητας που σβήνει αλλά με μεγάλη προσφορά και διεθνές αποτύπωμα.

Ο κ. Δημήτρης Τζιόβας είναι καθηγητής Νοσηλολογικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Birmingham της Αγγλίας.

Του Δημήτρη
Τζιόβα

Ήταν ένας διανοούμενος δήμαρχος και γενναίωδρος άνθρωπος που έδωσε την ευκαιρία στην πόλη των Ιωαννίνων να δείξει ότι μπορεί να υπερβεί τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις

ΧΡΗΣΤΟΣ
ΡΑΜΜΟΣ

Του Γιάννη
Ιωαννίδη

Διέσωσε όχι μόνο την δικαστική του τιμή, αλλά και κάτι περισσότερο, την τιμή των δημοκρατικών θεσμών, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών προς αυτούς

Θαρραλέος και αξιοπρεπής λειτουργός

Πρωθυπουργός, από το βήμα της Βουλής, καλούμενος να λογοδοτήσει για το σκάνδαλο των υποκλοπών και παράνομων παρακολουθήσεων και απειθνώμενος στον Νίκο Ανδρουλάκη δήλωσε: «Η Ελλάδα στα θέματα κράτους δικαίου, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σημειώνει διαρκή πρόοδο. Αυτό λέει η Ευρώπη. Τώρα το τι λέτε εσείς, ο κ. Ράμμος και όποιος άλλος μπορεί να έχει τη δική του ατζέντα, αφορά εσάς και τους συνομιλητές σας». Ήταν το αποκορύφωμα μιας σειράς ενεργειών, συμπεριφορών και λόγων που ανέδειξαν σε μεγαλύτερο κι από το σκάνδαλο, σε κυριολεκτικά μελανή σελίδα, τη μεθόδευση συγκάλυψης του σκανδάλου. Που ενώ έγιναν τα πάντα για να μείνει στο μαύρο σκοτάδι, βρέθηκαν κάποιοι θαρραλέοι και αξιοπρεπείς δημόσιοι λειτουργοί και ορισμένοι ευσευδίδητοι δημοσιογράφοι να αποκάλυψαν ανομιήματα, να ερευνηθούν, να θέσουν νέα ερωτήματα, σε σημείο που πλέον όσοι θέλουν να καταλάβουν, κατάλαβαν.

Ετσι γίνεται όμως συχνά. Εκεί που δεν το περιμένεις, εκεί που «όλα βγαίνουν καλώς», εναντίον μας όμως, βρίσκεται ένας πρόην δικαστής άγνωστος στο ευρύ κοινό (διότι, πολύ απλά, έκανε μόνο τη δουλειά του), να κωφεύσει σε νοουθεσίες, συκοφαντίες και απειλές και να ορθώσει το ανάστημά του, παραδίδοντας ένα μάθημα πίστης στο Δημοκρατικό Κράτος Δικαίου.

«Σαράντα χρόνια δικαστής στο ΣτΕ ποτέ δεν έδωσα αφορμή και δεν ακούστηκε το παραμικρό για εμένα. Και νιώθω ότι βίγηται η τιμή μου, η υπόληψή μου, η αξιοπρέπειά μου, η προσωπικότητά μου και όχι μόνο αυτό. Κάτι ακόμη πιο πολύτιμο: η δικαστική μου τιμή». Με αυτά τα λόγια απάντησε ο Χρήστος Ράμμος στον Πρωθυπουργό. Διασώζοντας ταυτόχρονα όχι μόνο την δικαστική του τιμή, αλλά και κάτι περισσότερο, την τιμή των δημοκρατικών θεσμών, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών προς αυτούς.

Η Δημοκρατία, έλεγε ο Ζαν Ζωρές, είναι μια πράξη τόλμης και μια διαδικασία εμπιστοσύνης. Κατά καιρούς παίρνει το πρόσωπο ορισμένων πρωταγωνιστών της. As το τιμήσουμε τουλάχιστον εμείς, οι πολίτες.

Ο κ. Γιάννης Φ. Ιωαννίδης είναι δικηγόρος, αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου